

Aloadin – Den gamle mann fra fjellet

Tekst/illustrasjoner:

Anne Schjelderup/Clipart.com

Filosofiske spørsmål:

Anne Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 15. november 2003

Marco Polo fikk høre mange beretninger på sine reiser. Historien om den gamle mann fra fjellet var godt kjent i Europa, og hans «hassasiner» var lenge et stort problem i regionen. Vi bringer her en versjon av denne beretningen som handler om lydighet, lengsel etter paradiset – og terror... En beretning som altså er minst like aktuell idag som den var for åtte hundre år siden.

Aloadins have

Det fortelles at det i de høye fjell nord i Persia (Iran) på 1200-tallet holdt til en gammel mann som folket der kaldte Aloadin. I en dal mellom to høye fjell hadde den gamle Aloadin anlagt en enorm have omgitt av høye murer. Denne haven hadde han laget nøyaktig slik profeten Muhammed hadde beskrevet paradiset, og den var den vakreste have som noensinne hadde eksistert.

Haven var full av frukttrær med all verdens frukter, og her var de vakreste hus og palasser som noe menneske hadde sett. I haven var det elver og bekker som fløt med vin, melk, honning og vann, og her bodde de vakreste kvinner som kunne spille på alle tenkelige instrumenter. De kunne synges uendelig vakkert og danse så det var en sann fryd for øyet. Og Den gamle lot dem forstå at de befant seg i selveste paradiset.

Hassasinene

Haven var stengt for alle uten dem som Den gamle ville gjøre til sine «hassasiner». Ved inngangen til hagen hadde han anlagt en stor borg som var så solid at den kunne holde stand mot hele verden. Han tok imot unge gutter i 12-års alderen fra hele området, som ønsket å bli hans soldater.

Når guttene kom frem til borgen, tok den gamle mannen dem vel imot. Han fortalte dem om profeten Muhammeds beskrivelse av paradiset, og han fortalte så levende at guttene fikk et inderlig ønske om å komme dit. Så ga han dem en trylledrikk som gjorde at de sovnet. Når de var sovnet, bragte han dem inn i hagen hvor de siden våknet opp.

Da de våknet opp og så hvor vakkert alt var rundt dem, trodde guttene de var kommet til paradiset. De unge kvinnene vartet dem opp på alle måter slik at guttene aldri frivillig ville reise derfra. Slik oppdro Den gamle sine hassasiner.

Hassasinenes oppdrag

Når så den gamle mannen ønsket å ta livet av noen – gjerne en mektig fyrste som nektet å betale skatt til ham – fikk han hentet en ung mann ut av haven, ga ham den samme trylledrikk slik at han sovnet og bragte ham deretter inn i sin egen borg.

Når den unge mannen våknet, ble han skremt av å finne at han ikke lenger var i den skjønne haven, men på et ukjent og skremmende sted. Den gamle mannen kaldte ham til seg, og fikk ham til å knele. Den unge mannen trodde at Den gamle var en stor profet. Den gamle spurte så hvem han var og hvor han kom fra. Mannen ville da fortelle at han var kommet fra Paradis, og at han inderlig ønsket å komme tilbake.

Den gamle mannen forsikret unggutten om at han skulle få komme tilbake. Han måtte bare utføre et oppdrag først. Når han siden vendte tilbake til borgen, ville Den gamles engler bringe ham til Paradis. Om han skulle dø under oppdraget, ville den gamle mannens engler likevel komme å hente ham. Dette fikk Den gamle de unge menn til å tro på, slik at de utførte alt hva Den gamle ba dem om, uten frykt for sitt eget liv.

På denne måten fikk Den gamle ryddet av veien alle som gjorde motstand mot ham, og alle fyrster fryktet ham så mye at de betalte skatt til ham for å sikre vennskap og fred.

Hvordan den gamle mann ble beseiret til slutt

Mongolfyrsten Houlagou av Levantens fikk vite om Den gamle, og i 1252 sendte han en stor armé for å beseire den gamle mannen. Borgen ble beleiret i hele tre år, men den var umulig å innta. Og den ville vel heller aldri ha blitt beseiret om ikke det var for at de som bodde inni borgen etterhvert slapp opp for mat! Da den gamle mannen med sine hassasiner til slutt var nødt til å overgi seg, ble de drept alle sammen. Siden den gang har det ikke lenger bodd noen i haven.

Filosofiske spørsmål

1. Al oadins have var et paradys på jord. Her var alt bare deilig og vakkert fra morgen til kveld. Finnes det slike steder i verden idag tror du? Tenk på det aller vakreste stedet du har sett. Vil du kalle dette stedet for paradys? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvis paradys ikke finnes noe sted i verden, hvor kan det finnes da:

  - i himmelen? men hva/hvor er himmelen?
  - inni deg selv slik at paradys er der hvor du er?
  - andre steder eller ikke noe «sted» i det hele tatt?
  - i skolegården?
2. Tenk at en slik paradysisk have fantes idag. Vil le den fremdeles vært paradys om halve jordens befolkning flyttet dit? Hva om bare 1/100 av jordens befolkning dro dit? 1/1000? Sluttes et paradys å være paradysisk når det ikke lenger er forbeholdt noen få? («Paradys» er et ord som stammer fra iransk/persisk og betyr bl.a. «innhegning»!)
3. Guttene ble fullstendig grepet av Den gamle fortelling om paradys. Hadde du latt deg friste av paradys-haven og alt som var der? Hvis ikke, hva måtte til for å friste deg? Hva om du selv hadde levd på denne tiden: hadde du latt deg friste av haven da tror du? Hadde du vært akkurat den samme som du er idag om du hadde levd for åtte hundre år siden?
4. Den gamle gir guttene en trylledrikk slik at de sovner. Dermed får han smuglet dem inn i haven. Hvorfor gjorde han det egentlig? Guttene hadde jo allerede kjempelyst til å komme dit? Hvorfor pekte han ikke bare på porten og sa: «Stig på!»?
5. Hvorfor vil le Den gamle bare ha gutter som sol dater? Hvorfor forsøkte han ikke å verve jenter? Er det bare fordi det var sånn det var den gangen, eller er det fordi jenter stort sett er snillere enn gutter og derfor ikke vil le «egne seg» som hassasiner? Er det noen som «egner seg» til å bli morder? Er du egnen? Kjenner du noen som er det?
6. Den gamle mannen tjente seg rik ved å spre trusler, frykt og terror. Men han passet godt på alle i paradys-haven. Er vi gode mennesker hvis vi bare er snille mot dem vi selv

---

Liker? Eller må vi, for å være gode mennesker, også være snille mot dem vi ikke liker?

- 7. Siden den gamle mannen forsikret guttene om at de ville komme (tilbake) til paradiset selv om de døde, så var de ikke reddet for å dø. De ga sitt liv for å fullføre oppdraget for den gamle mannen. Hadde du vært villig til å ofre livet ditt for et høyere mål? Finnes det noe som det er verdt å ofre livet for eller er livet selv det høyeste av alle mål? Kan paradiset være et slikt høyere mål?*

- 8. Var det riktig av mongol fyrsten å drepe Aløadin og alle de unge guttene? Hvis ikke, hva synes du hadde vært en passende straff for dem? Burde Aløadin – som jo ikke selv hadde drept noen – straffes hardere enn guttene som hadde drept mange mennesker eller omvendt? Eller fortjener de samme straff? Hvorfor?*

- 9. Er det verre å be andre om å gjøre onde ting enn å gjøre onde ting selv? I så fall: betyr det at det vi sier er viktigere enn det vi gjør? (Ellers pleier det vel ofte å være omvendt?)*